

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE w klasie siódmej

STOPIEŃ DOPUSZCZAJĄCY (WYMAGANIA KONIECZNE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY:	STOPIEŃ DOSTATECZNY (WYMAGANIA PODSTAWOWE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA STOPIEŃ DOPUSZCZAJĄCY I PONADTO:	STOPIEŃ DOBRY (WYMAGANIA ROZSZERZAJĄCE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA STOPIEŃ DOSTATECZNY I PONADTO:	STOPIEŃ BARDZO DOBRY (WYMAGANIA DOPEŁNIAJĄCE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA STOPIEŃ DOBRY I PONADTO:	STOPIEŃ CELUJĄCY (WYMAGANIA WYKRACZAJĄCE) OTRZYMUJE UCZEŃ, KTÓRY SPEŁNIA WYMAGANIA NA STOPIEŃ BARDZO DOBRY I PONADTO:
---	--	--	--	---

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE.

1. SŁUCHANIE

<ul style="list-style-type: none"> • uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela • wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi • słucha nagrania wzorcowej recytacji • mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu • rozumie polecenia • rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście • rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników • żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie • określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu • rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym • wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu • rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu • analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację 	<ul style="list-style-type: none"> • słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu • interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy 	<ul style="list-style-type: none"> • słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych • odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji • analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu
--	---	--	--	---

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

2. CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

<ul style="list-style-type: none"> • czyta teksty współczesne i dawne • odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np biograficznego, historycznego, kulturowego • rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady • rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo • wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję • rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim • wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi • dostrzega różne motywy postępowania bohaterów • odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski • czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren • odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów • nazywa różne motywy postępowania bohaterów • określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego • identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki • charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu • wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozajizm, eufemizm, inwokację • wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie • rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn • identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze • odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości • rozumie znaczenie terminów realizm i fantastyka • odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania • podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej • zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji • odczytuje tekst na poziomie przenośnym • określa funkcję przeczytanego tekstu • interpretuje tytuł utworu • wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych • dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytanim tekście, w tym w satyrze • określa funkcję środków artystycznego wyrazu • analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu • uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich • uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki • wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych • analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej • odczytuje sensory przenośne i symboliczne w odbieranym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego • odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym • wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych • ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp. • określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii • interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym • czyta lektury uzupełniające (co najmniej 2 w ciągu jednego okresu) • samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji • praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego • krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione • w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego
--	--	---	--	---

<p>utworu od podmiotu lirycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację • rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze • czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do epiki • wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze • wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości • rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową • rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu • odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog • rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich • posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton • wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym • dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury • zna terminy adaptacja filmowa i adaptacja teatralna • wymienia osoby uczestniczące w procesie 	<p>bajki i ballady</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście • samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis • wyszukuje informacje w indeksie i przypisach • rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej • analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury • dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie • wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich • analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury • wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim 			
---	--	--	--	--

<p>powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury • dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych 				
--	--	--	--	--

II. TWORZENIE WYPOWIEDZI (ELEMENTY RETORYKI, MÓWIENIE I PISANIE).

<ul style="list-style-type: none"> • sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi • tworzy plan dłuższej wypowiedzi • tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje • wypowiada się na temat • stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę • stara się o estetyczny zapis wypowiedzi • wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji • przygotowuje wywiad • streszcza, skraca, parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy • wyraża swoje zdanie i umie je 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska • zachowuje trójdziałną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu • stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów, • rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia • stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy • uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury • dostrzega zjawisko 	<ul style="list-style-type: none"> • płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej • uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów • dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia • aktywnie uczestniczy w dyskusji • wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej • pisze na temat, stosując funkcjonalną kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte celnie dobranymi przykładami • dobiera i stosuje środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu • prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je 	<ul style="list-style-type: none"> • udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód • aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji • charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy • w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych • analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, • próbuje interpretować głosowo wygłaszany utwór literacki lub jego fragment, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie, • krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów • pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji • aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski • interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany utwór literacki lub jego fragment, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych • oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej • pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z
---	--	--	---	---

<p>uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście • opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne • stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową • opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty • układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty • wygłasza z pamięci utwór literacki lub jego fragment 	<p>brutalności słownej, kłamstwo i manipulację</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów • redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami • pisze wywiad • stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi • zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu • wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną • opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika • w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji • recytuje utwór literacki lub jego fragment, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji 	<p>odpowiednio dobranymi argumentami, świadome stosuje retoryczne środki wyrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> • reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację • w rozprawce dobiera odpowiednie argumenty, w których odwołuje się do kontekstu literackiego, popiera je odpowiednimi przykładami • pisze wywiad, wykorzystując zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie • opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki • w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera • recytuje utwór literacki lub jego fragment, interpretację go głosowo z uwzględnieniem tematu • ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny 	<p>względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy • posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania • posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodnie postaci) oraz pisma użytkowe • odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą 	<p>hipotezą;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędną zapis, logiczną kompozycję • tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem, m. in. na podstawie lektur nadobowiązkowych (co najmniej dwóch w okresie) • podejmuje próby własnej twórczości literackiej
---	--	--	--	--

JĘZYKA, ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA)

<ul style="list-style-type: none"> • wie, czym jest błąd językowy • ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego: <ul style="list-style-type: none"> – fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów – fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły „nie” z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować • stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia 	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje korekty tworzonoego tekstu • analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, w piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu • świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensy symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi • samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach
--	---	---	--	---

<p>na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie</p>	<p>synonimy od homonimów – fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły nie z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie</p>	<p>– fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły nie z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie</p>		
---	--	--	--	--